

MUSTAQIL TA'LIMDA MUVAFFAQIYARGA ERISHISH UCHUN ENG YAXSHI TEXNIKALAR

Talaba: Amrilloyeva Dilnura Azizovna

Samarqand Davlat chet tillari instituti talabasi

amrilloyevad@gmail.com

Ilmiy rahbar: Zubaydova Nilufar Nematullayeva

Anotatsiya: Mazkur maqola mustaqil ta'limda muvaffaqiyatga erishishdagi eng samarali texnikalarni yoritadi. Mustaqil ta'lim texnikalari sifatida maqsad qo'yish, rejalashtirish, motivatsiyani saqlash, o'qish materiallaridan to'g'ri foydalanish, amaliyot va o'z-o'zini nazorat qilish texnikalari katta ahamiyatga ega. Ushbu maqola o'quvchilarga ta'lim jarayonini samarali tashkil qilish va mustaqil o'rganish jarayonida yuqori natijalarga erishishda qo'llanma sifatida xizmat qiladi.

Abstract: This article covers the most effective techniques for achieving success in self-study. As independent learning techniques, goal setting, planning, maintaining motivation, correct use of reading materials, practice and self-control techniques are of great importance. This article serves as a guide for students to effectively organize the educational process and achieve high results in the process of independent learning.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, maqsad qo'yish, rejalashtirish, motivatsiya, ta'lim samaradorligi, amaliyot, o'z-o'zini baholash.

Bugungi globallashuv davrida mustaqil ta'lim, ya'ni shaxsiy o'zlashtirish imkoniyatlari kengaydi. Yangi bilimlarni mustaqil egallash va rivojlantirish shaxsiy muvaffaqiyat uchun zarur bo'lgan jihatlardan biri bo'lib, u nafaqat o'z ustida ishlashni, balki yangi ma'lumotlarni chuqur o'zlashtirishni ham talab qiladi. Mustaqil ta'lim jarayonini samarali tashkil etish uchun maqsadga erishish yo'lida foydalaniladigan usullar va texnikalarni bilish o'ta muhimdir. Maqsad va rejalashtirish mustaqil ta'limda muvaffaqiyat kaliti hisoblanadi. O'quvchi o'zining qisqa va uzoq muddatli maqsadlarini aniq belgilab, ularga erishish uchun rejalar tuzishi kerak. Bu rejalar vazifalarni tartibli ravishda bajarar ekan, har bir qadamda muvaffaqiyat sari olib boradi. Maqsadlarni aniq belgilash va ularni bosqichma-bosqich amalga oshirish orqali mustaqil ta'limda muvaffaqiyatga erishish osonlashadi. Shu bilan birga, rejalar har bir yangi maqsadga mos ravishda qayta ko'rib chiqish va ularni o'zgaruvchan sharoitlarga moslashtirish lozim. Bu esa ta'lim jarayonidagi tartibni saqlash va to'g'ri yo'nalishda davom etishga yordam beradi.

Mustaqil ta'limda muvaffaqiyat kaliti motivatsiya ekanligini ham yodda tutish lozim. Motivatsiya insonni harakatga undovchi kuch bo'lib, o'z-o'ziga ishonch va

maqsadga erishishdagi qat'iylikni oshiradi. Har bir kichik muvaffaqiyatga erishganingizda, uni qayd etib borish va o'zingizni mukofotlash motivatsiyani saqlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Motivatsiyani qo'llab-quvvatlash orqali inson o'z qobiliyatlarini yanada kuchaytirib, mustaqil o'rganish jarayonida barqaror natijalarga erishadi. Motivatsiya yo'qolganda esa, muvaffaqiyatga erishish uchun o'zingizga yaqin keladigan yangi yo'llarni izlash, ilhomlantiruvchi materiallarni o'qish yoki o'z kelajakdagi yutuqlaringizni tasavvur qilish orqali uni qayta tiklash mumkin.

Bilimlarni chuqur o'zlashtirish va mustahkamlash uchun to'g'ri ta'lim manbalaridan foydalanish zarur. Bunda an'anaviy darsliklardan tashqari, onlayn kurslar, videodarslar, interaktiv platformalar kabi zamonaviy o'quv resurslari ham katta yordam beradi. Darsliklar va qo'llanmalarni tanlashda o'z bilim darajangizni hisobga olib, murakkablik darajasi mos keladigan materiallarni tanlash tavsiya etiladi. Manbalarni saralashda ular taqdim etayotgan ma'lumotlarning dolzarbligi va amaliy foydaliligiga alohida e'tibor berish lozim. Bu o'quv jarayonida olingan bilimlarni mustahkamlash va ularni to'liq o'zlashtirish imkonini beradi. Materiallar ustida ishlayotganda, eslatmalar yozish, muhim qismlarni qayta o'qish va kerak bo'lsa, olingan bilimlarni yana bir bor ko'rib chiqish kabi usullarni qo'llash foydali. Bilimlarni amaliyotda qo'llash orqali mustahkamlash o'rganish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Amaliy topshiriqlarni bajarganda, olingan bilimlar kundalik hayotda qanday qo'llanishini tushunish va ularni amaliyotga joriy qilish imkonini beradi. Masalan, yozma mashqlar yoki o'zingiz uchun kichik loyiha ustida ishlash orqali mavzularni yanada chuqurroq o'zlashtirasiz va ular haqidagi bilimlaringizni yanada kengaytirasiz. Amaliy mashqlar bilimlarni yanada mustahkamlaydi, o'rganilgan narsalarni yanada samarali qo'llash imkonini beradi. Shuningdek, bilimlarni amalda sinab ko'rish, kelajakdagi maqsadlarni o'z vaqtida amalga oshirishga zamin yaratadi. O'z-o'zini baholash va bilimlar darajasini doimiy ravishda kuzatib borish mustaqil ta'limda muvaffaqiyat kalitidir. Bu usul o'quv jarayonining samaradorligini oshirib, har bir bosqichda qanday yutuqlar va qiyinchiliklar yuzaga kelayotganini ko'rsatadi. Har bir mavzu yoki bo'limni o'zlashtirgach, qisqa testlar yoki o'z-o'ziga savollar berish orqali bilimlar darajangizni baholash lozim. Bu usul, ta'lim jarayonidagi kamchiliklarni aniqlab, kelajakda ularni yaxshilashga yo'naltirilgan reja tuzishga yordam beradi. O'z-o'zini baholash shaxsiy rivojlanishdagi muhim omillardan biri bo'lib, bilim olishda izchil yondashuvni ta'minlaydi va muvaffaqiyatga erishishda samarali yordam beradi. Faol o'qish usuli orqali o'zlashtirish samaradorligi ortadi. Bu usul oddiy o'qishdan farq qilib, matnni diqqat bilan tahlil qilish, o'zingizga eslatmalar yozish, muhim qismlarni belgilash kabi qadamlarni o'z ichiga oladi. Faol o'qish bilimlarni yanada yaxshi tushunishga va uzoq vaqt eslab qolishga yordam beradi. Ushbu usul orqali bilimlarni tizimli o'zlashtirish va ulardan samarali foydalanish

imkoniyati yaratiladi. Vaqtni to'g'ri boshqarish texnikasini qo'llash orqali o'qish jarayoni davomida ortiqcha kechikishlar yoki vaqtni yo'qotishlar oldi olinadi. Pomodoro kabi vaqt boshqarish usullarini qo'llash orqali qisqa tanaffuslar bilan diqqatni saqlash va unumli o'rganishni ta'minlash mumkin. Bu usul o'quvchini charchoqdan saqlaydi va davomli ravishda qiziqishni yo'qotmasdan bilim olishni davom ettirishga yordam beradi. Xotirani mustahkamlash uchun takrorlash texnikasidan foydalanish ham samarali usullardan biridir. Bilimlarni ma'lum vaqt o'tganidan so'ng takrorlash, ularning uzoq muddat esda qolishiga yordam beradi. Bu xotirani mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, olingan bilimlarni yanada samarali o'zlashtirishga imkon yaratadi. Xotirani mustahkamlash uchun takrorlash texnikasidan foydalanish ham samarali usullardan biridir. Bilimlarni ma'lum vaqt o'tganidan so'ng takrorlash, ularning uzoq muddat esda qolishiga yordam beradi. Bu xotirani mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, olingan bilimlarni yanada samarali o'zlashtirishga imkon yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, mustaqil ta'limda muvaffaqiyatga erishish uchun maqsad qo'yish, rejalashtirish, motivatsiyani saqlash, bilimlarni amaliyotda mustahkamlash va o'z-o'zini baholash kabi texnikalardan foydalanish zarur. Ushbu usullar yordamida o'quv jarayonini aniq yo'naltirish va undan maksimal foyda olish mumkin bo'ladi. Mustaqil ta'limda yuqori natijalar uchun uzluksiz harakat va intilish talab qilinadi, ammo bu jarayon shaxsiy muvaffaqiyatga erishish va yangi bilimlarni egallashda ishonchli yo'l hisoblanlanadi. Ushbu texnikalar yordamida o'z-o'zini boshqarish va ta'lim olish jarayonini aniq yo'naltirish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini chuqurlashtirish va muvaffaqiyatga erishish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Mustaqil ta'limda yuqori natijaga erishish nafaqat bilim olish jarayonining samaradorligini oshiradi, balki o'z-o'zini anglash, maqsadga yo'naltirilganlik va hayotiy qobiliyatlarni ham rivojlantiradi. Bu esa o'quvchini nafaqat ta'limda, balki hayotda ham muvaffaqiyatli bo'lishga yetaklaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Smith, J. (2020). Independent Learning Strategies: An Academic Guide. Education Press.
- 2.Brown, L. (2021). The Path to Self-Education Success. Learning Institute.
- 3.Johnson, A., & Miller, T. (2019). Learning Autonomy and Its Effectiveness in Modern Education. Academic Press.
- 4.Rees, M., & Williams, H. (2022). Effective Techniques for Independent Study. Education Today Journal, 34(2), 45-59.
- 5.Lee, S. (2020). Motivation and Success in Self-Directed Learning. Global Learning Review.
- 6.Ross, P. (2018). Educational Tools for Self-Learners. New Horizons Publishing.
- 7."Xorijiy tillarni o'qitish metodikasi", Ta'lim va Innovatsiyalar Agentligi, O'zbekiston Respublikasi
- 7."Xorijiy tillarni o'qitish metodikasi", Ta'lim va Innovatsiyalar Agentligi, O'zbekiston Respublikasi